

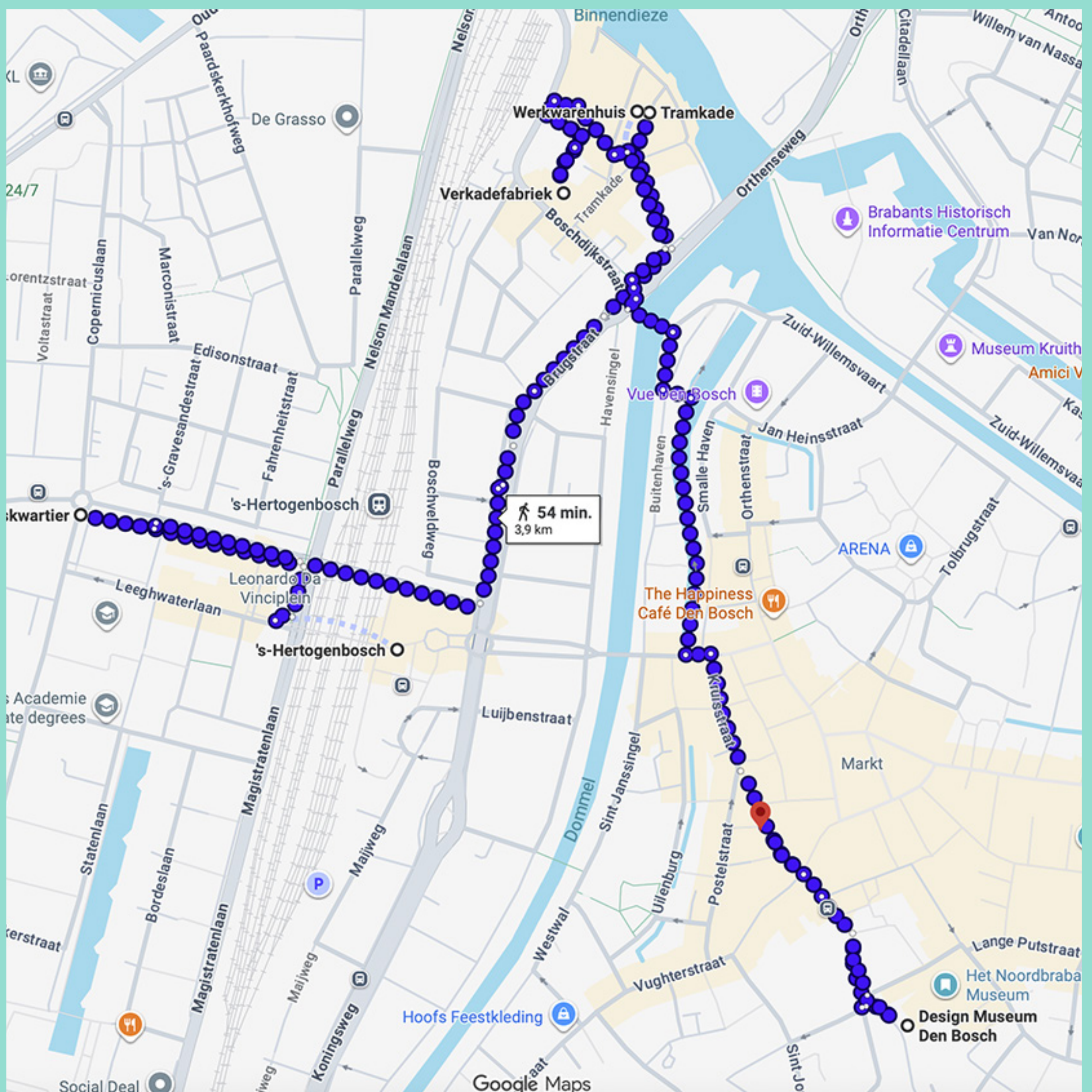
's-Hertogenbosch

17/04/2026  
**ZIJSTAP**

PROGRAMMA SAMENGESTELD DOOR  
JOSEPHINE EN KARIN



# Programma



- 09.30-10.00 Verzamelen bij Starbucks op station 's-Hertogenbosch.
- 10.00-10.15 Lopen richting Het Paleiskwartier.
- 10.15-12.00 Rondleiding in Het Paleiskwartier.
- 12.00-12.15 Lopen richting Tramkade Terrein.
- 12.15-13.00 Sigarenfabriek Willem Twee, met kunstruimte.
- 13.00-14.30 Lunch bij De Verkadefabriek.
- 14.30-15.15 Werkwarenhuis/designlab Social Label.
- 15.15-15.35 Lopen richting centrum (±20min).
- 15.35-17.00 Design Museum Den Bosch.
- 17.00-17.30 Lopen richting DIT; event. tussenstop robeerst-interieurs.
- 17.30-19.30 Diner bij Eetbar DIT.
- 19.30-19.45 Terug wandelen naar station.

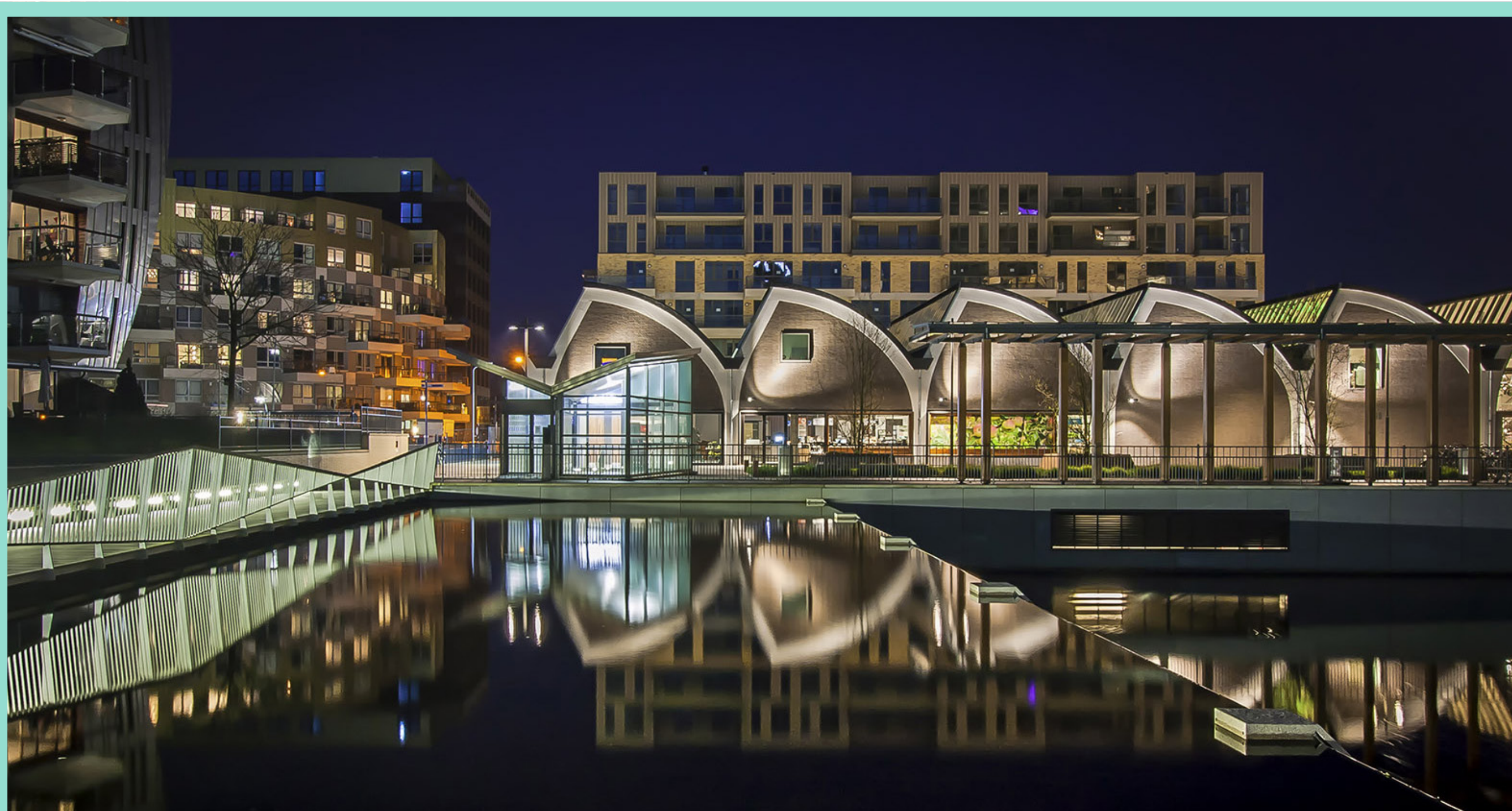
# Het Paleiskwartier

## Westkant Centraal Station

10.15-12.00 | Rondleiding Het Paleiskwartier

Architectuurwandeling met gids.

Het Paleiskwartier is een grootschalige herontwikkeling van een voormalige spoorzone tot een hoogwaardig stedelijk gebied. Er is een sterke focus op ruimtelijke kwaliteit. De planvorming is in de jaren 90 begonnen en de uitvoering liep door tot 2025. Het stedenbouwkundig plan werd in 1996 gemaakt door **Shyam Khandekar** in opdracht van BV ontwikkelmaatschappij Paleiskwartier. **BDP** is sinds 1990 als stedenbouwkundig ontwerper, landschapsarchitect, supervisor en adviseur betrokken. Het Paleiskwartier beslaat circa 40 hectare en is opgebouwd uit een grid van stedelijke ensembles rond een centrale waterpartij. Deze Hofvijver is ontworpen door tuin- en landschapsarchitect **Piet Oudolf**. De vijver fungeert als klimaatadaptieve buffer en draagt bij aan de belevingswaarde van de openbare ruimte.



# Het Paleiskwartier

## Vervolg

De architectuur is van hoge kwaliteit met ontwerpen van veel verschillende architecten. Daaronder zijn **Charles Vandenhove, Ralph Erskine, Natalini, Benthem Crouwel, Baumschlager-Eberle, de Architecten Cie., LEVS, Vera Yanovshtchinsky** en **VMX**. **Anthony McQuirk** ontwierp de Armada's, tien expressieve woongebouwen aan het water.

In het plan is ruimte voor 2.000 appartementen en 200.000 m<sup>2</sup> aan kantoren. Voor commerciële functies is 40.000 m<sup>2</sup> beschikbaar, naast ruimte voor onderwijsinstellingen, horeca en winkels. Het parkeren is onder de Hofvijver ondergebracht in een tweelaagse parkeergarage.

Het waterbassin, ontwikkeld door **Ennatuurlijk** en **Aveco de Bondt**, is duurzaam ingericht met een WKO-systeem (Warmte Koude Opslag). Dit zorgt voor energie efficiënte verwarming en koeling.

Ruimtelijke kwaliteit is op vier manieren gegenerend. Allereerst door een sterke mix van de functies wonen, werken, leren en recreëren. Maar ook door architectonische diversiteit en hoogwaardige openbare ruimte. Ook de duurzame energievoorziening en klimaatadaptieve inrichting dragen eraan bij. Tot slot draagt de nieuwe verbinding, via het vernieuwde stationsgebied, bij aan de connectie met de binnenstad.



# Tramkade – Nu

## Tramkade terrein

► [TRAMKADE.NL](https://www.tramkade.nl)

### 12.00-12.15 | Lopen richting Tramkade Terrein.

Op de Tramkade draaide het ruim 100 jaar om productie, productie en productie. En dat kan altijd groter, beter en goedkoper. Vandaar dat er voortdurend werd gebouwd, herbestemd, gesloopt en uitgebreid. Het resultaat van deze ‘permanente verandering’ is een organisch gegroeid, stoer en ongepolijst ensemble van gebouwen, silo’s, luchtbruggen en andere industriële kunstwerken. Ze vormen samen een spannend labirint van plekken, kades en doorsteekjes. Dankzij de inspanning van de initiatiefnemers van de Kaaihallen, De Mengfabriek en het Werkwarenhuis is de Tramkade uitgegroeid tot een culturele hotspot.

### Tijdelijk Extra Gebruik

In 2027 starten we met de realisatie van de vernieuwde Tramkade. Tot die tijd willen we de levendigheid en creatieve energie die op deze plek vrijkomt behouden. Of nog beter: versterken. De gemeente heeft daarom het programma Tijdelijk Extra Gebruik (TEG) geïntroduceerd. Dit biedt startende, creatieve ondernemers de kans om zich (tijdelijk) op de Tramkade te vestigen en bij te dragen aan een dynamische gemeenschap. Het geeft bovendien ruimte aan creatieve initiatiefnemers om tijdelijke activiteiten te ontplooiën.



# Sigarenfabriek Willem Twee

## Boschdijkstraat 100

► [WILLEM-TWEE.NL](http://WILLEM-TWEE.NL)

### 12.15 - 13.00 | Sigarenfabriek Willem Twee Kunstruimte

Willem Twee Kunstruimte is een unieke plek voor tentoonstellingen van hedendaagse (inter)nationale kunstenaars. We bieden een mooie afwisseling tussen nieuw talent en gevestigde kunstenaars die vernieuwende kunst van hoogstaande artistieke kwaliteit tonen. De tweemaandelijks tentoonstellingen presenteren een verfrissend en divers beeld van wat er in de kunstwereld en in onze huidige samenleving gebeurt.

De Kunstruimte bevindt zich in de fabriekshal van de voormalige Willem II Sigarenfabriek. Vanaf 1897 werkten hier dagelijks honderden arbeiders die met de hand sigaren rolden voor het merk Goulmy & Baar. Vanaf 1929 kwam de fabriek in handen van Willem II. De roltafels en de sigaren zijn allang verdwenen, maar de karakteristieke architectuur en sfeer van de ruimte zijn intact gebleven.



# De Verkadefabriek

## Boschdijkstraat 45



► [VERKADEFABRIEK.NL](http://VERKADEFABRIEK.NL)

### 13.00-14.30 uur | Lunchen bij De Verkadefabriek

Ooit een koekjesfabriek, nu dé culturele hotspot van Den Bosch. Met twee theaterzalen, vijf filmzalen, een café-restaurant, clubzaal, winkel en meerdere repetitieruimtes is er altijd wat te doen.

### Ooit werden hier koekjes gebakken; frou-frou's en café-noirs.

De Verkadefabriek (1929) werd al snel een begrip in 's-Hertogenbosch. Veel Bossche meisjes gingen er na de huishoudschool werken: 'de meisjes van Verkade'. Na de sluiting in 1993 heeft de oude koekjesfabriek jarenlang leeg gestaan. In 2002 werd architect **Hubert-Jan Henket** benaderd om het pand te verbouwen. Hij wist de karakteristieke eigenschappen van de oude fabriek te behouden in zijn ontwerp voor het nieuwe kunstencentrum. De sheddaken werden behouden: het maakt dat er in de Verkadefabriek vrijwel overal daglicht is. De achttienduizend oude gele vloertegels zijn verwijderd, stuk voor stuk schoongebikt en opnieuw geplaatst. In 2004 opende de nieuwe Verkadefabriek zijn deuren.



De Verkadefabriek is nu een makershuis, waar kunstenaars het publiek én elkaar inspireren. We werken intensief samen met zes theater- en dansgezelschappen, onze huisgezelschappen. En we maken ruimte voor nieuwe makers. We stellen de Studio gratis beschikbaar aan jonger makers. In het Verkadefabriek Atelier kun je als aanstormend kunstenaar vrij experimenteren met multimedia. Aan kunstenaars bieden we trainingen en masterclasses. Voor publiek zijn er inspirerende workshops door makers en bieden we een inblik in het maakproces tijdens presentaties en open repetities.

# Het Werkwarenhuis

## Tramkade 22-24



► [WERKWARENHUIS.NL](http://WERKWARENHUIS.NL) // [SOCIALLABEL.NL](http://SOCIALLABEL.NL)

### 14.30-15.15 | Werkwarenhuis/designlab Social Label.

**Het Werkwarenhuis** is een veelzijdige plek in een oude veevoederfabriek die als culturele hotspot ruimte biedt aan jonge creatieve ondernemers en samenwerkt met diverse creatieven uit de omgeving en van ver; ontwerpers, kunstenaars, dansers, theater- en filmmakers, DJ's en muziekproducenten. Makers die hun vak verstaan, het experiment opzoeken; ontwerpers en kunstenaars die onderzoek doen naar maatschappelijke vernieuwing; en publiek dat open staat voor onverwachte ontmoetingen vinden elkaar in het Werkwarenhuis. Samen bouwen we een nieuwe wereld waarin iedereen meedoet!

**Social label** ontwerpt arbeid en activiteiten voor gelijkheid, kansen en waardigheid via design en communicatie. Design met betekenis.

Ontwerpen op het snijvlak van design, maatschappij en economie. Vanuit het Social Label Lab in Den Bosch bouwen initiatiefnemers Petra Janssen (Studio Boot) en Simone Kramer (C-mone) aan een betekenisvolle designcollectie en community. Social label werkt hierbij samen met de top in de Nederlandse designwereld, zorg-, onderwijs- en re-integratiesector in Nederland. Positieve activisme voor inclusie en sociale economie.

Social label is bedoeld voor mensen met o.a. een beperking, psychische problemen, langdurig werklozen, jonge schoolverlaters en vrijwilligers. Verschillende groepen komen samen. We willen datgene doen wat deze mensen nodig hebben om zich verder te ontwikkelen. Het gaat om meedoen in de samenleving, om groei met als ultieme waardering betaald werk. Door talenten te benutten en een aansprekende omgeving te creëren, genereren we nieuwe kansen. Dat noemen we Socio economics.



# Design Museum Den Bosch

## De Mortel 4

► DESIGNMUSEUM.NL

### 15.35-17.00 | Design Museum Den Bosch.

Het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch was sinds 2013 gevestigd in nieuwbouw in het Museumkwartier in het historische hart van de stad. Het museum kende tot en met 2016 een divers aanbod op het gebied van hedendaagse beeldende kunst en vormgeving. Tegelijkertijd is de verzameling keramiek en sieraden van een internationaal niveau en bekendheid. In het voorjaar van 2016, besloten Raad van Toezicht en directie de koers van het Stedelijk Museum 's-Hertogenbosch te concentreren op design. De collectie met zijn belangrijkste onderdelen naoorlogse keramiek en moderne sieraden, tezamen met de publieke weerklank op de designtentoonstellingen die (de voorgangers van) het museum bijna drie decennia organiseerden, vormen de belangrijkste argumenten voor de nieuwe designkoers van het museum.



# Eetbar DIT

Snellestraat 24-26



► [EETBARDIT.NL](http://EETBARDIT.NL)

## 17.30-19.30 | Borrel & diner

De lekkerste koffie / heerlijke lunch / borrel / diner / en vooral jezelf zijn / dat doen wij ook dat scheelt een hoop.

Heb je zin in een lekker biertje / of een wijntje waarvan je denkt doe maar de hele fles / dat kan natuurlijk ook / misschien brengen we jullie ook nog wel thuis ook / elke dag moet een feestje zijn.

